

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת מקץ / חנוכה

936 הגיליון השבועי לכל יהודי

כ"ז בכסלו התשס"ה
(10.12.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

חנוכויות ייחודיות

שליחי חב"ד ברחבי העולם מוצאים דרכים מעניינות למשוך את תשומת-לב הילדים והנוער לחג-החנוכה, על-ידי חנוכויות ייחודיות ויוצאות-דופן. באוניברסיטת קולומביה מוצבת חנוכיה בגובה חמישה מטרים, שכולה עשויה מקופסאות שימורים. חנוכויות-קרח ענקיות הוצבו בקרסנויסק שברוסיה ובברונוויק שבניו-ג'רסי. במיאמי-ביטש החנוכיה בנויה מצדפים, ובשרלוט שבקרוליינה החנוכיה הציבורית עשויה מלגו. באטלנטה יש חנוכיה שכולה עשויה מבלונים, ובמט' אולימפוס בקליפורניה הוכנה חנוכיה על טהרת השוקולד. התקשורת עטה על האטרקציות הללו, וכך מגיעה תודעת החנוכה למיליוני יהודים.

מסיבת עידוד

ביום שני הקרוב תהיה באוהל האירועים בכפר-חב"ד מסיבת חנוכה מיוחדת למשפחות נפגעות הטרור, בססמה 'אור יצח'. זו תהיה הזדמנות למשפחות הללו להתכנס יחדיו ולשמוח בשמחת החנוכה, עם חסידי חב"ד, המלווים אותן כל השנה כולה. פעילות זו נערכת על-ידי צעירי חב"ד, המחלקה למען נפגעי הטרור.

תלמידות נוסעות

לאחר ההצלחה בשנים הקודמות מתארגנת גם השנה נסיעה של קבוצת תלמידות כיתות יא-יב בתיכון ובנות סמינר לחצר הרבי מליובאוויטש, לקראת כ"ב בשבט, יום פטירתה של הרבנית חיה-מושקא. התלמידות הנוסעות ישתתפו בכינוס העולמי של בנות חב"ד, במסגרת כינוס השלוחות העולמי. את התלמידות מלווה המשפיע הרב אהרן-אליעזר צייטלין. טל' 02-5612282.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-עוז
כניסת השבת 4:00 4:14 4:19 4:10 4:11
צאת השבת 5:16 5:17 5:15 5:21 5:14
המולד: ליל א, 3:28 לפנות בוקר ר-2 חלקים
ראש-חודש: ביום השני
פקס: 03-9606169
אינטרנט: www.chabad.org.il
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

אותו ויכוח, אותם לבטים

חנוכה מייצג את המבחן היהודי העתיק והאקטואלי גם יחד: באיזו מידה יכול יהודי להיות אדם מודרני, ובה-בשעה יהודי נאמן לדתו ולמורשת אבותיו

שמתעקשים לשמור על אמונתם ודתם ולא לאמץ את התרבויות הזרות.

לפני אלפיים ומאתיים שנה זה היה הוויכוח בין המתיוונים לאותם יהודים שנשארו נאמנים לתורת-אבותיהם. בימינו מתנהל אותו ויכוח ממש, על-ידי אנשים אחרים, הנושאים כינויים ותארים אחרים.

מי שרד ומי נעלם

כדאי לתת את הדעת לעוד דבר מעניין בהקבלה בין הימים הללו לימים ההם: רובו של העם נשאר נאמן בעיקרו ליהדות ולמסורת האבות. היו ויש הבדלים במידת הדתיות והדבקות בתורה ובמצוותיה, אבל הקשר השורשי והפנימי אל היהדות נשמר ולא אבד. ההתייוונות אז וההתבוללות היום הקיפו בעיקר שכבה מסויימת, אותה שכבה שעמדה בקשרי מסחר ותרבות עם עמי הסביבה; אבל רוב העם נשאר נאמן לדתו, והדבר הזה בא לידי ביטוי בשעת המבחן.

כשאנו מדליקים את נרות החנוכה, אנו מבטאים בזה את ניצחונם של החשמונאים ואת צדקתם של היהודים שבזו לתרבויות הזרות ודבקו באמונת אבותיהם. המתיוונים טענו שאם היהודים לא יאמצו את התרבות היוונית, לא יהיה להם סיכוי לשרוד בעולם המודרני, אך עינינו רואות מי שרד ומי אבד ונעלם.

לולא היו היהודים מתעקשים לשמור על דתם וייחודם, אולי לא היה אנטיכוכוס צריך לגזור גזירות בניסיון לדכא את הדת, אבל אז לא היו לנו לא חנוכה ולא הנרות המאירים, לא הלבבות ולא הסביבוניס ומעות-החנוכה. ואף אנו עצמנו לא היינו קיימים עוד כאומה — היינו אובדים ונעלמים כשם שנעלמו כל עמי האזור. זה, בעצם, כל סיפור נס חנוכה.

בטוחים אנו שאור היהדות ונרות האמונה ינצחו גם בסיבוב הזה, אלא שהפעם תסתיים המערכה בהחזרת מלכות בית-דוד ובהדלקת הנרות בחצרות בית-המקדש השלישי, בקרוב ממש.

אשר מספרים את סיפורו של חנוכה, מתחילים בדרך-כלל בשלב הגזירות האכזריות של אנטיכוכוס ורדיפת-הדת שנוהלה בהשראתו. אך הסיפור האמיתי מתחיל הרבה קודם, עם עלייתה של יוון ופריחת התרבות ההלניסטית. תרבות זו הייתה פתוחה לכול; לא הבדילה בין עמים ושבטים. מי שאימץ אותה ודיבר בשפתה — נתקבל כחלק טבעי ממנה. וצריך לזכור, שאימוץ התרבות היוונית היה, למעשה, כרטיס-הכניסה לעולם הרחב.

כאן מתחיל המבחן היהודי העתיק והאקטואלי גם יחד: כיצד לשמור על הייחוד היהודי מתוך השתלבות בחיי החברה והמסחר של העולם הגדול. איך מצליחים לדבוק בחוקי התורה והמצוות ובמסורת עם-ישראל, בסביבה שבה שולטים 'ערכים' אחרים ומושגים שונים. באיזו מידה יכול יהודי להיות אדם מודרני, המעורה בנעשה בעולם הרחב, ובה-בשעה להישאר יהודי נאמן לדתו ולמורשת אבותיו.

ליותר או להתעקש

אלה שאלות שלצערנו יהודים רבים בימינו, בעיקר מי שבאים בקשרי עסקים וחברה עם העולם הרחב, מתלבטים בהן: האם להשתתף בסעודה חגיגית שאולי איננה על טהרת הכשרות? האם לסגור ביום השבת ביתן-תצוגה בתערוכה יוקרתית? האם להופיע חבוש כיפה ולמשוך תשומת-לב 'מיותרת'? האם להפסיק פגישה חשובה לצורך תפילת מנחה וערבית?

מצד אחד: "אי-אפשר להתעלם מהעולם הגדול. אנחנו חיים בעולם מודרני". ומצד שני: "הקדמה והמודרניזציה אינן יכולות לבוא על-חשבון זהות היהודית". מצד אחד: "אם לא נתקדם ונשתלב במרחב, סופנו להישאר מבודדים ממשפחת העמים". ומצד שני: "העם היהודי הוא 'עם לבדד ישכון', והוא מתקיים דווקא כשהוא שומר על ייחודו ואינו נטמע בין העמים".

בתנאים כאלה נמצאים יהודים שמחליטים לוותר על חלקים מן היהדות למען ההשתלבות במשפחת העמים, ומולם עומדים אחרים

בין חנוכה לפורים

חנוכה מביא את אור הקדושה אל 'רשות הרבים' ואפילו לאומות-העולם, שגם הן רואות את אור הנרות. כך מסמל חנוכה את הפיכת החושך החיצוני לאור ואת הרע לטוב.

מהפכה באומות-העולם

דבר זה מסביר מדוע המגילה של פורים נקראת 'מגילת אסתר' ואילו מגילת חנוכה נקראת 'מגילת אנטיוכוס': מכיוון שעניינו של פורים הוא בתוך תחומי הקדושה עצמה, נקראת המגילה על שם אסתר. לעומת זאת, בחנוכה, שעניינו להפוך את החושך החיצוני לאור ולהפוך את הרע של אומות-העולם לטוב, נקרא סיפור הנס על שם אנטיוכוס, שאותו היו צריכים להפוך לטוב.

ימי החנוכה מעניקים אפוא כוח לכל יהודי להפוך גם את החושך שמבחוץ לאור ולקדושה, ועד שהפעולה של ימי החנוכה תהיה גם על אומות-העולם. זו הכנה למהפכה שתהיה בזמן הגאולה — "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, לקרוא כולם בשם ה'", בביאת משיח-צדקנו בקרוב ממש.

(התוועדות תש"ג, כרך ב, עמ' 43)

גיבורים ביד חלשים... וטמאים ביד טהורים".

אולם המצוות של פורים שונות מהמצוות של חנוכה. בפורים המצוות הן בתוך עולמה של הקדושה — קריאת המגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, משתה ושמחה. כל אלה מצוות שנעשות בתוך הבית ובית-הכנסת ובתוך תחום הקדושה. אפילו השמחה "עד דלא ידע" נשארת בתוך המסגרת של עם-ישראל ושל ענייני הקדושה.

להאיר את החוץ

לעומת זאת, בחנוכה קבעו לדורות שהמצווה היא להאיר את החוץ — מדליקים את הנרות "על פתח ביתו מבחוץ". יתרה מזו, תורת החסידות מסבירה, שהסימן שקבעו חז"ל להדלקת הנרות — "עד דכליא רגלא דתרמודאי" — "עד שאחרוני המתהלכים בשוק יעזבו אותן" — מסמל שעניינם של נרות החנוכה הוא לכלות את המורדים בקב"ה.

כלומר, בעוד פורים הופך את החושך לאור בתוך תחומי הקדושה עצמה, בא חנוכה והופך גם את חושך העולם החיצוני לקדושה.

ס' פורו של נס חנוכה מתואר בהרחבה במגילה ששמה 'מגילת אנטיוכוס'. אמנם מגילה זו איננה חלק מ"ד כתבי-הקודש, אולם היא מוזכרת בספרי הפוסקים, ויתרה מזו — בכמה קהילות בישראל נוהגים לקרוא אותה בחנוכה.

עניינה של מגילה זו דורש הסבר, ובמיוחד כאשר משווים את חנוכה לפורים. מצד אחד חנוכה ופורים דומים זה לזה: המצוות בשניהם הם תקנות של חז"ל, שניהם מותרים במלאכה וכדומה. ומצד שני, מגילת אסתר היא אחת מ"ד כתבי-הקודש, ומצווה לקרוא בה בפורים; ואילו מגילת אנטיוכוס איננה חלק מכתבי-הקודש ואין מצווה לקרוא בה.

הפיכת החושך לאור

הן חנוכה הן פורים מבטאים ניסים של הפיכת החושך לאור. בפורים היה "ונהפוך הוא" — גזרת המן התהפכה ובמקום שהגויים יפגעו ביהודים, שלטו היהודים באויביהם. גם בחנוכה היה המוטיב של הפיכת החושך לאור — היוונים נכנסו להיכל וטימאו את כל השמנים, ואחר-כך אירע הנס של "מסרת

מן המעייץ

נושא השבוע: חנוכה

בנו ולאחר מכן מעמידים אותנו בצד.

(עזרת ישראל)

אמרת השבוע

ראיה חיה

רבי הילל מפאריש היה נוסע בין העיירות בסביבה ומעורר את לב ישראל לעבודת ה'. פעם אחת פנה אליו רבה של אחת העיירות בקובלנה על בני-קהילתו שאינם נשמעים לקולו. אמר לו רבי הילל: "החיסרון הוא כך, כפי שאמרו חז"ל — כל מי שיש בו יראת-שמים, דבריו נשמעים".

התרעם הרב וטען: "איך אפשר לומר עליי דבר כזה, והלא יש בידי המלצות מכמה וכמה רבנים גדולים, שכתבו עליי שבחיים!", ומיהר להציג את ההמלצות לפני רבי הילל.

נענה רבי הילל: "אתה מביא לפניי ראיות מתות, ואני מציג לפניך ראיה חיה..."

המקדש? אלא שונה נר חנוכה בזה שמצוות הדלקתו "על פתח ביתו מבחוץ", להאיר את רשות הרבים. לכן הנרות שהדליקו אז במקדש היו מכוונים להאיר את החצר, את העולם שמחוץ למקדש.

(רבי אברהם מסוכוצ'וב)

הפיכת המורדים

זמן הדלקת נרות חנוכה הוא "עד דכליא ריגלא דתרמודאי" (שבת א,ב). "תרמודאי" רומז למרידה בה', כמפורש בכתבי האריז"ל ש"תרמוד" אותיות מורדת. הדלקת נר חנוכה פועלת אף בהם ביטול וכיליון, ועד כדי כך שבמקום להיות מורדים, הם נהפכים לקדושה ומקיימים בעצמם את מצוות נר חנוכה.

(הרבי מליובאוויטש)

עם-ישראל דומה לשמש

כמה דומה עם-ישראל לשמש של נרות החנוכה: השמש הוא נושא האור, המעלה את האור בכל הנרות, אך אחר-כך הוא עצמו עומד בצד, כדבר שאין בו צורך. כך נוהגות בנו לעיתים קרובות אומות העולם — משתמשות

כשהחמה שוקעת

במסכת שבת (כא,ב) נאמר: "נר חנוכה מצוותה משתשקע החמה". הדלקת נר חנוכה נחוצה בעיקר בזמן שקיעת החמה, כאשר החושך מכסה ארץ והלב מתכווץ מבידודות וייאוש, עד כי נדמה שאין קרן של תקווה וכלו כל הקיצין. דווקא אז מצווה להדליק נרות חנוכה, להגביר את האור ולשאוב מהם ביטחון ואמונה.

(עיטורי תורה)

הדמנות לשוב

ימי חנוכה הם המשך לימים הנוראים. מי שלא שב בעשרת ימי תשובה, תשובתו מתקבלת עד יום שמיני של חנוכה — 'זאת חנוכה'. רמז לכך נמצא בשיעורו (כג,ט): "בזאת יכופר עוון יעקב" — כלומר עד 'זאת חנוכה' אפשר לכפר ולשוב בתשובה על העוונות.

(צמח תוד)

אור כחצר

מדוע הדליקו את הנרות "בחצרות קודשך" — וכי מה הקשר בין נרות המנורה ובין חצר

יוסף המשביר

הסיפור הזה התרחש בשעה שאבי, יוסף בודקר ז"ל, היה נער כבן חמש-עשרה. הוא נולד וגדל במשפחה עשירה, שהתגוררה בעיירה דובנו שבפולין. המשפחה המורחבת כללה גם שלוש בנות נשואות, והתגוררה בטירה ענקית מוקפת יער.

לסבי, אייזיק בודקר ז"ל, שהיה נוסע בעגלה רתומה לשישה סוסים, היו שלוש תחנות קמח, שמהן התפרנסה המשפחה בכבוד. פרט משפחתי נוסף שאיננו קשור ישירות לסיפור – מאז ומעולם ציינו בני המשפחה בגאווה את היותם צאצאים של הבעש"ט.

יום אחד נכנס אבי לטרקלין הבית וחש מיד באווירת מתח המרחפת באוויר. סביב השולחן ישבו סבא ושלושת חתניו. הם היו שקועים בעיצומה של התייעצות רצינית, והבעת פניהם הסגירה דאגה. סבא סימן לאבי להיכנס פנימה ולתפוס את מקומו ליד השולחן. "אתה כבר בוגר ורשאי לדעת את המצב", הפטיר.

עד מהרה התבררה לאבי סיבת הדאגה – השנה היא הייתה שנת בצורת קשה. לאיכרי הסביבה לא היה מה לאכול ומה לזרוע, ולטחנות הקמח לא היה מה לטחון. מצב זה היה נחלת האזור כולו, והמתח בקרב התושבים החל לצוף ולעלות. וכשיש מתח, היהודים הם בדרך-כלל הראשונים לשלם את המחיר. "היכן אפשר להשיג חיטה?", שאל אבי בפשטות.

"אצל הפריץ (בעל האחוזה), אך הוא אינו מוכן להוציא ממחסניו אפילו גרגיר חיטה אחד", השיב לו אחד הגיסים.

לאחר הרהור קל הודיע אבי: "אל דאגה, מחר אנסה לטפל בעניין אצל הפריץ". תגובתו התמימה של אבי עוררה צחקוקים סביב השולחן. ככלות-הכול, מה כבר מסוגל לעשות נער בגילו...

למחרת בבוקר פנה אבי לבית הפריץ. לשמחתו, השער הראשי של החצר היה פתוח לרווחה, אולם כעבור כמה פסיעות פגש מולו שוער חמוש, וזה חסם את דרכו. "אבקש לפגוש בדחיפות את האדון", אמר אבי.

השוער הביט בו בחיך רווי בוז.

הנר החמישי

חנוכה הוא מהחגים השמחים והמאירים בחצרות החסידים. אם החסידות בכלל עניינה אור, הרי כאשר אור החסידות מתחבר עם אור החנוכה, ודאי שמנצלים זאת להגדלת האור על-אחת-כמה-וכמה. בקרב חסידי חב"ד נהגו להרבות בשמחה מיוחדת בליל הנר החמישי של חנוכה. בלילה זה נהגו לחלק דמי חנוכה ולערוך התוועדות מיוחדת.

חסידים מספרים, שביום זה אירע שחרורו של רבנו הזקן, בעל התיגא, ממאסרו השני (בשנת תקס"א). הרבי מליובאוויטש מסביר, שהדבר קשור בתוכנו המיוחד של הנר החמישי. ידועה המחלוקת בין בית-שמאי לבית-הליל בעניין סדר הדלקת נרות חנוכה. לדעת בית-שמאי מדליקים ביום הראשון שמונה נרות ומכאן ואילך פותחים והולכים, ולפי בית-הליל מדליקים ביום הראשון נר אחד ומכאן ואילך מוסיפים והולכים. ההלכה היא כבית-הליל.

עד הלילה החמישי של חנוכה יש יותר אור לפי דעת בית-שמאי מאשר לפי דעת בית-הליל. ביום הראשון יש לפי בית-שמאי שמונה נרות, ואילו לפי בית-הליל רק נר אחד. ביום הרביעי יש לפי בית-שמאי חמישה נרות ואילו לבית-הליל רק ארבעה. אולם בלילה החמישי מתהפך המצב, ומכאן ואילך יש לבית-הליל יותר נרות מלבית-שמאי. לכן יש ביום הזה שמחה יתרה.

ביטול הגזירות

נרות חנוכה – שאותם מדליקים "על פתח ביתו מבחוץ" – מזכירים את החובה להאיר גם את ה'חוץ' ואת הזולת. כשמדייקים בפרטים יכולים ללמוד מזה כמה וכמה הוראות: א) אין להמתין עד שהחושך יחדור לתוך הבית ואז לצאת להילחם בו, אלא צריכים לצאת אל ה'חוץ' ולהאירו. ב) אין מדליקים נר אחד בבית ונר נפרד בחוץ, אלא אותו נר המאיר את הבית מאיר גם את החוץ. על האדם להשתדל להביא את הזולת לאותה דוגה בעבודת-ה' (מהדרין מן המהדרין) שהוא-עצמו עומד בה; אין אדם רשאי להתנהג בעצמו באופן של מהדרין מן המהדרין ואילו לגבי הזולת יסתפק בעבודה של 'כשר בדיעבד'.

מבואר בתורת החסידות (תורה אור ד"ה כי אתה נרי), שעניינה של מצוות נרות חנוכה להאיר אף את ה'חוץ', מקום החושך, וגם את החושך של הדורות האחרונים שלפני ביאת המשיח. הזמן שלפני ביאת המשיח הוא תקופה של חבלי משיח ושל גזירות קשות, ובזמן כזה נחוצה העבודה של ביטול הגזירות. אך אפשר לבטל גזירות: על-ידי שמאירים גם את מקום החושך: שמחזירים חוטא בתשובה, ככתוב (ירמיה טו, יט): "ואם תוציא יקר מזולל (אם תוציא אדם הגון מאדם רשע, שנחזירנו למוטב, רש"י) כפי תהיה" (שאני גוזר גזירה ואתה מבטלה, רש"י), או שממלדים את בן עס-הארץ תורה.

שני ניסים

השמש אינו בכלל נרות המצווה, ולכאורה היה צריך לעמוד למטה מכל הנרות. בפועל רואים אנו שמקומו של ה'שמש' למעלה משאר הנרות. הנה הטעם הפנימי שבו: מי שמדליק את "נר ה' נשמת אדם" של חברו, מתעלה לדרגה שהיא נעלית אף מדרגתו של האדם שאת נשמתו 'הדליק'.

שני ניסים אירעו בחנוכה – נס ניצחון המלחמה ונס פך השמן. את הנס הראשון אנו מזכירים בתפילת 'ועל הניסים', ואילו לזכר הנס השני נקבעה מצוות נרות חנוכה. צורת הזיכרון של שני הניסים מבליטה ומדגישה את ערכה וחשיבותה של הרוחניות מול הגשמיות. וכשם שכך הדבר בחיי הכלל, כך הוא בחיי היחיד – הצלחה גשמית היא בעלת ערך רק כשהיא משמשת לחיי הרוח.

וכעבור פחות מדקה שב לחצר. בנימה מופגנת של פליאה הודיע לאבי כי הפריץ מוכן לפגשו.

בפנים כבר המתין לו הפריץ. "הבטתי מהחלון וראיתי נער צעיר מדבר עם השוער בתקיפות לא-אופיינית. הדבר עורר את סקרנותי וכעת אמור מה בפיק", פנה לאבי.

"קבעת איתו פגישה?", שאל בנימה מזלזלת.

"לא", ענה אבי, "אך אמור לו כי אני חייב לראותו מיד וכי הדבר ישתלם לי".

ההחלטיות שבה אמר אבי את הדברים שינתה באחת את גישת השוער כלפיו. הלה נכנס פנימה

בתגובה החל אבי לסקור לפניו את תמונת-המצב הכללית – "התושבים רעבים; לאיכרים אין חיטה לזרוע לשנה הבאה; טחנות הקמח מושבתות; הכלכלה במשבר והשטח כולו רוגש ובלתי-יציב".

הפריץ התרשם מדרך הצגת הדברים על-ידי אבי ושאל ברצינות: "ומה, לדעתך, עומד לקרות?".

"יש כמה וכמה תרחישים אפשריים", ענה אבי. "תרחיש אחד, האיכרים עולים על ביתך ושורפים אותו עם בני-משפחתך. הם פורצים את המחסנים ובוזזים אותם עד הגרגיר האחרון. תרחיש שני, התושבים נוטשים את המקום ועוברים לאזור שבו אין רעב. השטחים שלך יזנחו ויופקרו. תרחיש שלישי, העכברים מחסלים את החיטה שלך. תרחיש רביעי, החיטה כולה נרקבת במחסנים".

הפריץ הביט מופתע בעיני הנער היהודי. "ומה יקרה אם אשעה לעצתך ואפתח את המחסנים?", שאל בעניין.

"אם תפתח את המחסנים אני מתחייב לך, בעזרת ה', תוספת חזור של עשרים אחוזים מן התוצרת שתצמח בשנה הקרובה. התושבים כולם יאמרו 'איזה אדון טוב יש לנו, שהציל אותנו מרעב', ויישארו אסירי-תודה לך עד יומם האחרון".

למשמע הדברים האחרונים התרגש הפריץ. הוא הפקיד את אבי על מחסניו והעניק לו יד חופשית לפעול כהגנתו. עוד באותו יום קרא אבי לכל הכפריים שבחסות הפריץ לבוא ולקבל חיטה. הוא פירט באוזניהם את תנאי החלוקה, ורשם פירוט מלא של כמות החיטה שקיבל כל אחד ואחד. בבת-אחת התפוגג המתח באוויר והרוגע שב לקדמותו.

הקב"ה עזר, ואמנם השנה הבאה הייתה שנה ברוכה בגשמים וביבול. אבי עמד במילתו ופרע לפריץ את חובו ואת חובות כל שאר האיכרים, כפי שהתחייב לו.

ההשגחה העליונה המופלאה הוסיפה ללוות את אבי גם לאחר מכן. במשך כשש שנים לחם בשורות הצבא הרוסי, וראה את חסדי ה' על כל צעד ושעל. יד ה' הוסיפה לעמוד לימינו גם כשעלה ארצה – לאחר לא-מעט תלאות והרפתקאות – בראש קבוצה של כאלף מעפילים.

(תודתנו לשולח הסיפור, יצחק בודקר מגדרה)

יוונים נקבצו עליו – באתונה

"מה ההרגשה להפיץ יהדות במדינה המייצגת, מבחינה היסטורית לפחות, מלחמה ביהדות?" אנו שואלים. "זה בהחלט סמלי ומשתלב יפה ברעיון המרכזי של השליחות – גאולת ניצוצות יהודיים מהמקומות הרחוקים והנידחים ביותר."

תהיה חנוכייה

בחנוכה השנה יהיה חידוש באתונה – לראשונה תתקיים בה הדלקת חנוכייה מרכזית ברחובה של עיר. מאחורי ההדלקה, שעליה ניצח 'ועד הקהילות היהודיות', יש סיפור: "יש לי חבר באתונה, המוציא לאור עיתון מקומי. לא-מכבר ביקר החבר בבריסל, ופגש שם אחד משלוחי חב"ד. הלה הראה לו עלון ובו תצלומים של חנויות מרכזיות בעולם. כשחזר החבר לאתונה, פרסם את התמונות בעיתונו, לצד השאלה 'מדוע באתונה אין חנוכייה מרכזית?'. העיתון הגיע לידי של חבר עירייה יווני, שהחליט להשיב על השאלה הרטורית של העיתון בפעולה מעשית – ויזם את הדלקת החנוכייה המרכזית השנה."

הרב הנדל: אור החנוכה בכירת יוון

א ת שיחת הטלפון עם הרב **מנחם-מענדל הנדל**, שליח חב"ד ביוון, אנו מקיימים יום אחד לפני חנוכה, בשעת נסיעתו מביתו, במרכז אתונה, לקצה העיר, כדי להביא חנוכייה ונרות לאחד ממכריו. "התקשרתי אליו הבוקר ושאלתי אם הוא זוכר שמחר בערב נר ראשון של חנוכה", מספר הרב הנדל. "הוא לא ממש זכר. הבנתי שאם לא אבוא ואתן לו חנוכייה ונרות, הוא פשוט לא ידליק נרות חנוכה".

כבר ארבע שנים חיים ופועלים הרב הנדל (28) ורעייתו הגב' נחמה בבירת יוון. הם מתגוררים ברחוב אברוף, לא הרחק מהמוזאון הלאומי לארכאולוגיה, ומה שחשוב הרבה יותר – ליד בית-הכנסת 'בית שלום', בית-הכנסת היחיד בעיר הפעיל כל ימות השנה.

קהילה עתיקה

השליחות אצלם בדם. אביו, הרב **ישראל-יוסף הנדל**, ליד קנדה ורב קהילת חב"ד במגדל-העמק, עלה לארץ (בשנת תשל"ו) בשליחות הרבי מליובאוויטש, לתרום לחינוך הרוחני. אביו, הרב **יחאל קלמנסון**, משמש שליח וראש-ישיבת חב"ד בבריגואה שליד פריז. כשהגיעו ליוון הייתה בתם הבכורה, חנה, בת כשמונה חודשים. היום היא כמעט בת חמש ומשוחחת עם אחיה הצעיר ממנה, אריה-לייב, ביוונית שוטפת.

בקהילה היהודית ביוון כששת-אלפים נפש. כמחציתם מתגוררים באתונה, עוד כאלפים בסלוניקי, והיתר פזורים בכפר ערים. מדובר באחת הקהילות היהודיות העתיקות בעולם, הממזגת צאצאים של יהודי יוון מהתקופה שקדמה לחורבן עם צאצאים של מגורשי ספרד.

חיפוש נידחים

בני הזוג הנדל התקבלו בחמימות רבה על-ידי הקהילה המקומית. עיקר פעילותם מתרכזת במתן שיעורי-תורה ובתכניות העשרה יהודיות לילדים ובני-נוער. הם גם מוציאים-לאור חומר הסברה עונתי בנושאים יהודיים, בשפת המקום. מדי זמן עובדת משפחת הנדל את ביתה באתונה ויוצאת לפגוש את הקהילות היהודיות הקטנות יותר ברחבי המדינה. "קשה לתאר את העידוד והחיוק ששואבים היהודים אלה מביקורינו אצלם", אומר הרב הנדל.

בריאות עם סיעוד בחבילה אחת!

- סיעוד לבני הזוג • ניתוחי השתלות
- תרופות יקרות • טיפולים מיוחדים
- ייעוץ רפואי • רופא 24 שעות

עדיין במחירים הישנים

קבוצת גן-המבטח המורשת של העיבור הדתי

1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה

סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת **מנחם ברוד**

הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

מסיבות חנוכה

שאלה: האם יש עניין לערוך מסיבות בחנוכה?

תשובה: חז"ל תיקנו את ימי החנוכה "להודות ולהלל", ואסרו לערוך בהם הספד ותענית.

מהר"ם מרטנבורג סובר שימי החנוכה נקבעו להלל והודיה בלבד, אך לא למשתה ושמחה, שלא כפורים. והטעם, כי בפורים הייתה הגזירה לאבד חלילה את הגוף, והנס היה על-ידי משתה, לכן חוגגים זאת במשתה, ואילו בחנוכה עיקר הגזרות היו על המצוות ועבודת המקדש, ועיקר פרסום הנס היה בפך השמן, והניצחון לא היה גלוי כל-כך, לכן נקבע לציין בנרות בלבד. וכן פסק מרן בשולחן-ערוך.

לעומת זאת, הרמב"ם, התוספות, המרדכי ואחרים פוסקים, שימים אלו נקבעו גם למשתה ושמחה, לזכר הניצחון, לזכר חנוכת המזבח ומסיבות נוספות. הרמ"א מביא דעה זו להלכה.

למעשה, מנהג קדום להרבות בסעודה בימים אלו. כדי שתהיה זו סעודת-מצווה לכל הדעות, מוסיפים בה שירות

ותשבחות ודברי-תורה מעניינו של חג.

בימינו יש לערוך מסיבות לפרסום הנס לא רק בחוג המשפחה (ולא די במשפחה המורחבת), אלא גם בכל אתר ואתר. בפרט חשוב לכנס את ילדי ישראל (ומה טוב – בערב, ולהדליק בכניסם גם נרות חנוכה), לספר להם על הניסים שעשה ה' ועל משמעות החג, ולעודדם ולזרום להתחזק ב"נר מצווה ותורה אור" גם בכל ימות השנה.

יש נוהגים לאכול בחנוכה מאכלי חלב וגבינה, זכר לנס שהתחולל על-ידי יהודית, בתו של יוחנן כוהן-גדול מבית חשמונאי, שהאכילה את ראש האויבים תבשיל גבינה כדי שיצמא וישתכר מן היין וישן ויירדם, וכרתה את ראשו, ובשל כך ברח כל צבאו.

רבים נוהגים לאכול מאכלים העשויים בשמן, לזכר נס פך השמן.

מקורות: תענית יח, תודיה הלכה. רמב"ם פי"ג מהל' חנוכה ה"ג. שו"ת הרשב"א ח"א, ס"י תרצט. טוש"ע או"ח ס"י עתר ס"ב, ד"ם, הג"ה ונו"כ. 'השלמה' לשו"ע אדמו"ר הזקן שם (ח"ג-עמ' 1369). לקוטי שיחות ל, 204. שערי הלכה ומנהג או"ח ח"ב ס"י רכב.

פותרים שנה עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנת בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): **יודאיקה, 03-9606120**